

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖPAŽYMA
DĖL VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ APSKRITYSE 2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS

2023-04-18 Nr. NV-912

Vilnius

Ataskaitos teikėja – Vyriausybės atstovų įstaiga.

Ataskaitos pagrindas. Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 14 straipsnis numato, kad Vyriausybės atstovai kiekvienais metais parengia savo veiklos ataskaitas ir pateikia jas Vyriausybės atstovų įstaigos vadovui. Vyriausybės atstovų įstaigos vadovas organizuoja jų apibendrinimą ir Vyriausybės atstovų veiklos ataskaitos pateikimą Vyriausybei.

Strateginiai tikslai ir jų įgyvendinimas. Vyriausybės atstovai įgyvendina Vyriausybės kanceliarijos 2022-2024 m. strateginio veiklos plano programos „Efektyvus sprendimų priėmimas, funkcijų ir pokyčių valdymas“ tikslams pasiekti numatytą 6 uždavinį „Vykdyti efektyvią savivaldybių veiklos administracinę priežiūrą“.

Pagrindiniai veiklos tikslai.

- atlikti išankstinę savivaldybių tarybų parengtų teisės aktų projektų ir savivaldybių institucijų priimtų teisės aktų teisėtumo, įstatymų bei Vyriausybės nutarimų įgyvendinimo priežiūrą:
 - per 2022 m. buvo patikrinta **20 130 savivaldybių tarybų sprendimų projektų** ir pateiktos 767 pastabos dėl savivaldybių tarybų parengtų sprendimų projektų neatitikimo įstatymų ir Vyriausybės nutarimų reikalavimams, **neatsižvelgta į 46 pastabas**, tokiu būdu šioms savivaldybėms buvo pateikti Vyriausybės atstovų **teikimai dėl priimtų tarybos sprendimų pakeitimo / panaikinimo** (tais atvejais, kai savivaldybės neįvykdo teikimų yra kreipiamasi į teismą);
 - savivaldybėms dažniausiai teiktos pastabos dėl **Vietos savivaldos įstatymo, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo, Švietimo įstatymo** ir poįstatyminių aktų, **Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo, Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymo, Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo**.
- atlikti savivaldybių administravimo subjektų priimtų teisės aktų teisėtumo priežiūrą ir įstatymų bei Vyriausybės nutarimų įgyvendinimo priežiūrą:
 - per 2022 m. Vyriausybės atstovai atliko **20 patikrinimų** dėl įstatymų ar Vyriausybės nutarimų pakeitimų atitinkamų ministerijų veiklos srityse ne vėliau kaip per 3 mėn. nuo jų įsigaliojimo;
 - **savo iniciatyva arba institucijų pavedimu buvo atlikti 6 patikrinimai** dėl:
 - valstybinės žemės nuomos mokesčio mokėjimo vykdymo savivaldybėse (identifikuoti teisinio reglamentavimo trūkumai, pateikti tobulinimo pasiūlymai),
 - savivaldybių patikėjimo teises valdomo nekilnojamo turto (nustatyti atvejai, kai savivaldybėse nevykdomi Vyriausybės sprendimai dėl valstybės nekilnojamo turto perdavimo patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti, nustatyti duomenų apie turtą netikslumai, visa informacija perduota centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui „Turto bankas“ sprendimams priimti),
 - seniūnijų veiklos nuostatų teisėtumo (atitinkamai savivaldybės patikslino seniūnijų nuostatus),

vietinės reikšmės kelių ir gatvių teisinės registracijos (atlikta kompleksinė lyginamoji analizė ir nustatyta, kad 2022 m. pabaigoje 16-oje savivaldybių vis dar neįregistruota 50 proc. ir daugiau vietinės reikšmės kelių ir gatvių, o 14-oje savivaldybių – neįregistruota 30-49 proc. vietinės reikšmės kelių ir gatvių; informacija perduota suinteresuotoms institucijoms, bus vykdoma stebėseną), savivaldybių aplinkos monitoringo programų (2022 m. pabaigoje 19 savivaldybių neturėjo savivaldybių tarybų sprendimais patvirtintų savivaldybių aplinkos monitoringo programų, pateikti Vyriausybės atstovų reikalavimai, savivaldybėse imtasi veiksmų, siekiant patvirtinti aplinkos monitoringo programas),

seniūnijos – savivaldybės administracijos filialo – galimybės savivaldybės turta valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise (seniūnija, kaip juridinio asmens savivaldybės administracijos filialas, nėra juridinis asmuo, todėl savivaldybės turtas patikėjimo teise turėtų būti perduodamas savivaldybės administracijai, o ne seniūnijai, dėl pasitaikančių tokių situacijų kreiptasi į savivaldybių merus ir savivaldybių administracijos direktorius, taip pat savivaldybių kontrolierius, atkreipiant dėmesį į kai kuriose savivaldybėse susiklosčiusią ydingą praktiką, šiuo metu atitinkamai keičiami savivaldybių tarybų sprendimai).

- savivaldybėms buvo pateikti **88 Vyriausybės atstovų motyvuoti teikimai** dėl savivaldybių institucijų priimtų teisės aktų pakeitimo (papildymo) ar panaikinimo (daugiausia dėl prieštaravimo Vietos savivaldos įstatymui, Želdynų įstatymui, Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymui, Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymui, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymui ir kt.). **Iš jų 76 teikimai buvo patenkinti;**
 - Vyriausybės atstovai savivaldybių institucijoms pateikė **50 rašytinių reikalavimų** neatidėliojant įgyvendinti įstatymą ir/ar vykdyti Vyriausybės nutarimą (Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą, Želdynų įstatymą, Korupcijos prevencijos įstatymą, Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą ir kt.). **Iš jų 43 reikalavimai buvo įvykdyti;**
 - **dėl neįvykdytų Vyriausybės atstovų teikimų ir reikalavimų 2022 m. Vyriausybės atstovai 13 kartų kreipėsi į teismą.** 2022 m. išnagrinėtos (užbaigtos) 6 bylos, kurios buvo pradėtos pagal 2020-2021 metais Vyriausybės atstovų teismui pateiktus prašymus, pareiškimus, ieškinius, iš kurių 5 – laimėtos.
- didinti Vyriausybės atstovų įstaigos veiklos efektyvumą:
 - žmoniškųjų išteklių kvalifikacijos tobulinimas ir kompetencijų ugdymas;
 - vidaus kontrolės sistemos efektyvinimas, procesinio valdymo diegimas ir atvirų duomenų inventorizacija.

Pagrindiniai 2023 m. veiklos prioritetai.

- Ypatingą dėmesį skirti:
 - naujo Vietos savivaldos įstatymo tinkamam įgyvendinimui ir taikymui savivaldybėse; teisės aktų nuostatų, susijusių su piliečių nuosavybės teisių atkūrimu į miesto žemę, įgyvendinimui;
 - savivaldybių institucijų priimamų sprendimų, kuriais sukuriamos teisinės prielaidos įgyvendinti Vyriausybės prioritetinius (reforminius) projektus, vertinimui.
- Tęsti bendradarbiavimą su ministerijomis ir kitomis kompetentingomis institucijomis, aiškinantis naujo teisinio reglamentavimo taikymo ypatumus, teikiant pasiūlymus dėl teisinio reglamentavimo, susijusio su savivaldybių veikla, tobulinimo.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome ataskaitą pristatyti Vyriausybės pasitarime.

Aušra Balčiūnaitytė, tel. +37052098825; +37066842018, el. p. ausra.balciunaityte@lrv.lt